

Tietokilpailu 5 Väkivallasta perheessä saa puhua – Mitä tarkoittaa avun saaminen?

Tähän tietokilpailuun on kerätty kysymyksiä väkivallasta perheessä ja rikosprosessiin liittyen. Tietokilpailun voi pitää pienryhmissä tai yksittäin. Oikeat vastaukset on hyvä käydä yhdessä koko ryhmän kanssa läpi.

- 1) Tietääkö aina, jos kavერი on joutunut rikoksen uhriksi?
 - a. Kyllä, kavერი kertoo aina
 - b. Ei, voi olla ettei kavერი itsekkään tunnista olevansa uhri
 - c. Ei, sellaisesta ei puhuta koskaan

- 2) Miten väkivalta perheessä voi ilmetä?
 - a. Perheissä ei tapahdu väkivaltaa perheenjäsenten kesken
 - b. Perheissä voi olla fyysistä, henkistä, taloudellista, seksuaalista, uskonnollista tai kemiallista väkivaltaa
 - c. Perheissä voi olla ainoastaan fyysistä väkivaltaa

- 3) Voiko lasta kurittaa ruumiillisesti, esimerkiksi tukistamalla?
 - a. Kyllä, lasta voi aina läimäyttää tai tukistaa, jos ei tottele muuten
 - b. Kyllä, vain jos keinot muuten loppuvat
 - c. Ei, ruumiillinen kuritus on väkivaltaa ja se on rikos, josta voi seurata rangaistus

- 4) Saavatko vanhemmat lain mukaan lyödä toisiaan?
 - a. Kyllä, se on vanhempien välinen asia
 - b. Ei, väkivalta ei ole ratkaisu ja se on vakava rikos
 - c. Vain silloin, kun kyseessä on iso riita

- 5) Miksi väkivallasta kysyminen voi olla vaikeaa?
 - a. Kysyminen voidaan kokea tunkeutumiseksi toisen yksityiselämään
 - b. Henkilökohtaiset asiat eivät kuulu ulkopuolisille
 - c. Nuoret eivät kohtaava väkivaltaa

- 6) Onko perheessä tapahtuva väkivalta yksityisasia?
 - a. Kyllä, se on koko perheen salaisuus
 - b. Ei, jokaisella on oikeus turvalliseen kotiin ja elämään
 - c. Kyllä, se on liian häpeällistä, että siitä voisi puhua

- 7) Saako lasta lyödä?
 - a. Kyllä, sillä tavalla hän oppii käytöstapoja
 - b. Kyllä, jos lapsi ei muuten tottele
 - c. Ei, ketään ei saa lyödä

- 8) Satuttaako vain fyysinen väkivalta?
- Kyllä, vain fyysinen väkivalta satuttaa
 - Ei ole olemassa muuta kuin fyysistä väkivaltaa
 - Ei, myös muu väkivalta satuttaa, esimerkiksi henkinen väkivalta
- 9) Kaverisi kertoo, että häntä lyödään kotona. Mitä teet?
- Autat ystävää ja kerrotte asiasta luotettavalle aikuiselle
 - Pidät salaisuuden, etkä kerro kenellekään
 - Kerrot asiasta kaikille, esimerkiksi yhteisessä WhatsApp-ryhmässä
- 10) Onko sallittua lyödä humalassa?
- Kyllä, silloin saa lievemmän rangaistuksen
 - Kyllä, saa lyödä ketä haluaa, jos on vihainen
 - Ei, humala ei vähennä väkivallan vakavuutta eikä poista vastuuta
- 11) Voiko kotona riidellä asioista?
- Kyllä, erimielisyydet kuuluvat arkeen ja asioista voi riidellä rakentavasti
 - Ei, riitely johtaa aina väkivaltaan
 - Ei, asioista ei kannata riidellä, kannattaa aina suostua toisen tahtoon
- 12) Voiko vanhemmista tehdä rikosilmoituksen?
- Kyllä, kaikki ihmiset ovat vastuussa tekemistään rikoksista
 - Ei, koska vanhemmat määräävät alaikäisten tekemisistä
 - Kyllä, jos vanhemmat suostuvat siihen
- 13) Mihin voi mennä turvaan, jos tilanne kotona on vaarallinen?
- Ei kannata pyrkiä turvaan, jää paikalle puolustamaan itseä ja muita
 - Soita 112 ja mene turvakotiin tai jonkun muun turvallisen ihmisen luokse
 - Mene puistoon ja kiipeä puuhun
- 14) Mikä on rikosasian todistaja?
- Silminnäkijä tai muita tapahtuneesta havaintoja tehnyt henkilö
 - Selvännäkijä
 - Todistajatoimiston henkilö
- 15) Saako uhri puhua oikeudenkäynnissä omalla äidinkielellään tai muulla kielellä, jota osaa puhua?
- Kyllä, uhri on oikeutettu tarvittaessa tulkkiin
 - Kyllä, tuomarit osaavat kaikkia kieliä
 - Ei, uhrin pitää aina puhua suomea tai ruotsia
- 16) Saako vanhempi ostaa alkoholia 15 vuotta täyttäneelle lapselle?
- Tietenkin saa, se on perheen sisäinen asia
 - Kukaan ei saa ostaa alle 18-vuotiaalle alkoholia
 - Vain silloin, kun alkoholia juodaan kotona

- 17) Joutuvatko lapset ja nuoret väkivallan uhriksi useammin kuin aikuiset?
- Ei, lapset ja nuoret eivät joudu väkivallan uhreiksi
 - Kyllä, vain tietyissä elämäntilanteissa olevat lapset ja nuoret joutuvat väkivallan uhreiksi
 - Kyllä, lapset ja nuoret joutuvat väkivallan uhreiksi useammin kuin aikuiset
- 18) Milloin voidaan videoida uhrin kuulustelu ja käyttää sitä oikeudenkäynnissä?
- Joissakin rikoksissa, kun uhrina on alle 18-vuotias
 - Vain silloin, kun uhri on humalassa
 - Aina, kun uhri niin haluaa
- 19) Voiko alle 15-vuotias uhri saada apua ja tukea Rikosuhripäivystyksestä?
- Ei voi, koska hän on vielä lapsi
 - Kyllä voi, Rikosuhripäivystyksen palvelut ovat kaikille
 - Ei voi, vain hänen vanhempansa voivat saada apua Rikosuhripäivystykseltä
- 20) Mitä voi tapahtua, kun hakee apua perheessä tapahtuneeseen väkivaltaan?
- Ei mitään, sillä ketään ei kiinnosta
 - Poliisi pidättää kaikki perheenjäsenet ja erottaa heidät iäksi
 - Viranomaiset huolehtivat, että koko perhe voi saada apua erilaisilla tukikeinoilla

Tietokilpailu 5 vastaukset

- 1) B, Aina ei voi tietää, jos kaveri on joutunut rikoksen uhriksi, sillä kaveri ei aina tunnista olevansa uhri eikä välttämättä tiedä mikä rikos on.
- 2) B, Väkivalta perheessä voi ilmetä fyysisenä, henkisenä, taloudellisena, seksuaalisena, uskonnollisena tai kemiallisena väkivaltana. Väkivalta voi olla moninaista ja se voi sisältää useita väkivallan muotoja.
- 3) C, Lapsen ja nuoren kurittaminen fyysisesti on laissa kiellettyä, myös tukistaminen on kiellettyä ja rangaistavaa.
- 4) B, Kukaan ei saa lyödä toista, ei edes vanhemmat. Riitatilanteet ja erimielisyydet on hyvä oppia ratkaisemaan ilman väkivaltaa.
- 5) A, Perheen sisäisistä asioista kysyminen voi tuntua vaikealta ja toisen yksityiselämään puuttumiselta. Tärkeää olisi puuttua aina, jos epäilee perheessä tapahtuvan väkivaltaa.
- 6) B, Väkivalta ei ole koskaan yksityisasiasia eikä salaisuus, vaikka perheessä siitä olisi niin puhuttu. Jokaisella on oikeus turvalliseen ja väkivallattomaan kotiin ja elämään. Häpeä ja pelko seurauksista voi estää väkivallasta puhumisen.
- 7) C, Ketään ei saa lyödä. Lieväkin pahoinpitely on aina rikos. Kukaan ei saa perustella väkivaltaa kasvatuksena. Väkivalta ei kuulu kasvatukseen.
- 8) C, Kaikki väkivalta satuttaa ja on vahingollista uhrille.
- 9) A, Jos ystäväsi kertoo joutuvansa väkivallan kohteeksi kotona, on hyvä olla ystäväsi tukena ja auttaa häntä kertomaan asiasta jollekin luotettavalle aikuiselle.
- 10) C, Humalassa lyöminen on yhtä lailla kiellettyä eikä vähennä tapahtuneen vakavuutta. On tärkeä osata hallita omia tunteitaan ja toimintaansa eri tilanteissa.
- 11) A, Erimielisyydet kuuluvat arkeen ja niistä tulisi osata riidellä rakentavasti ja tasa-arvoisesti. Riitelyssä on tärkeä ottaa huomioon kaikkien osapuolten mielipide ja kuunnella toisia. On tärkeä selvittää riidat ja tehdä sovinto.
- 12) A, Kyllä vanhemmista voi tehdä rikosilmoituksen. Jokainen on vastuussa omista tekemisistään ja toiminnastaan.
- 13) B, Väkivaltatilanteessa on tärkeää soittaa hätänumeroon 112 ja mennä turvakotiin tai jonkun turvallisen aikuisen luokse. Asian kanssa ei kannata jäädä yksin.
- 14) A, Rikosasian todistaja on henkilö, joka oikeudenkäynnissä auttaa omalla todistuksellaan tai kertomuksellaan oikeutta selvittämään mitä on tapahtunut. Rikosasian todistajan on oma-aloitteisesti kerrottava totuudenmukaisesti kaikki, mitä tapahtuneesta tietää.

- 15) A, Uhrilla on oikeus puhua oikeudenkäynnissä omalla äidinkielellään tai muulla kielellä, jota hän osaa. Uhrilla on oikeus tarvittaessa käyttää tulkkia. Asiasta on ilmoitettava ajoissa ennen oikeudenkäyntiä.
- 16) B, Alle 18-vuotiaalla ei saa lain mukaan olla hallussa alkoholipitoisia juomia, eikä niitä saa välittää alle 18-vuotiaalle.
- 17) C, Lapset ja nuoret kokevat väkivaltaa enemmän kuin vanhemmat ikäryhmät.
- 18) A, Joissakin rikoksissa alle 18-vuotiaiden ei välttämättä tarvitse olla läsnä oikeudenkäynnissä, jolloin kuulustelu voidaan kuvata videolle ja käyttää sitä oikeudenkäynnissä. Esimerkiksi seksuaalirikoksissa, jos todetaan, että oikeudenkäynti kävisi liian rankaksi uhrin hyvinvoinnille.
- 19) B, Rikosuhripäivystyksen palvelut on tarkoitettu kaikenikäisille.
- 20) C, Kun hakee apua väkivaltaan perheessä, ei tarvitse pelätä viranomaisia, esimerkiksi lastensuojelua. Viranomaiset haluavat auttaa ja tukea kaikkia perheenjäseniä turvalliseen arkeen. Tavoitteena on, että kaikilla on turvallinen koti ja arki.